

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

PIGTRAAD

UDGIVET AF

KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND

Den 17. september i Kruså. Bernadotte-komiteens formand, landsretssagfører Per Federspiel nedlægger en krans med bånd i frihedskæmpernes blå-rød-hvide farver ved mindesmærket for Folke Bernadotte.

Mindesmærket er rejst i umiddelbar nærhed af grænsen, hvor de hvide busser bragte danske og norske k-z-fanger tilbage til livet.

Vi henviser iøvrigt til artiklen side 233.

Carl Hansen & Søn

Møbelfabrik

Kochsgade 97

Odense

Ingemann Andresen

Købmand

Nelikevej 4

Tlf. 10109

ODENSE

KAI JOHANSEN

Slagtermester

Kochsgade 82

Odense

Conditoret

»Østergaarden«

Kochsgade 35

Odense

Murermestre

BRDR. LUND

Rødegardsvej 138

Tlf. 12269

Windelsvej 74

Tlf. 9516

ODENSE

ALPAP

Æske- og Kartonnageindustri

Kongensgade 45

Tlf. 435

Fredericia

**1/8 Grenaa Dampsnedkeri
og Høvleværk**

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

stiftet 1945

PROTEKTOR: HS. KGL. HØJHED PRINS AXEL

Fondens kontor: St. Kannikestræde 10, Kbh. K. (kontortid 9—12,30).

Telf.: Om dagen Minerva 1336 om aftenen Ordrup 5075 — Postkonto 780

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet på aktiv indsats i frihedskampen i besættelses-tiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men igrøvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret, der har været bosiddende i Danmark og har øvet aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlem.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til uddeling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af deltagelse i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tilligemed disse sidstes efterladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Born efter faldne kammerater. — Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var forblevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor under 2 nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande — og andre lignende øjemed.

BESTYRELSE

Forretningsudvalget:

Formand: Konsul, sagfører Kaj V. Dahl, Vitus Berings Plads 1, Horsens.

Næstformand: Militærattache Fl. B. Larsen, Stockholm.

Kasserer: Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, St. Kannikestræde 10, Kbh.

Leder af fondens kontor: Arkitekt H. Kornbeck, Ordrup Jagtvej 137, Charlottenlund. Ordrup 5075.

Kst. sekretær: Tobakshandler Sv. Darling, Hillerød.

Den øvrige bestyrelse:

Damtoft, Aage E., præst, Vesterbro 76, Ålborg.

Fosmark, Johs., overlærer. Redaktør af Pigtraad. Slagelsegade 9, 2., Kbh. Ø. Øbro 8537.

Hansen, Viggo, fabrikant, Spigerborggade 2, Varde.

Holt, Paul, seminarieførstander, cand. mag., Århus.

Jespersen, Otto, landsretssagfører, Søndergade 72, Århus.

Johansen, P. A., arkitekt, Bernstorffslunds allé 80, Charlottenlund.

Kjeldsen, K., oberstløjtnant, Odense.

Kæraa, Leo, tandteknikermester, Banegårdspladsen, Århus.

Leth, O., bibliotekar, Johnstrupsvej 8, Sorø.

Loft, Johs., gas- og vandmester, de Mezasvej 18, Århus.

Mahler, P. E., førstelærer, Nr. Søby Skole, Nr. Søby, Fyn.

Møller, Poul, fabrikant, Skive.

Næsted, Børge, læge, Sadolinsgade 9 st. th., Odense.

Olesen, Otto W., boghandler, Randers.

Olesen, O., kontorchef, Grønnegade 18 A, Herning.

Rambusch, H., landsretssagfører, Kongensgade 49, Esbjerg.

Riis, Poul, pastor, Rosenvængets Sideallé 5, København Ø. Tria 3101.

Politifuldmægtig H. Schlanbusch, Stønnekjær, Vinding, Vejle.

Thestrup, K. (M. F.), dommer, Herning.

Thorsøe, Holger, købmand, Sønderborg.

Fremgang for arbejdet i Kammeraternes Hjælpefond

Der er stadig stor trang for hjælp af værdigt trængende

Bestyrelsen for KAMMERATERNES HJÆLPEFOND samledes lørdag den 10. oktober i Admiral Gjeddes Gård til det halvårslige bestyrelsesmøde.

Formanden, konsul Kaj V. Dahl, Horsens bød velkommen til de mødte, hvoraf flere havde rejst en meget lang vej for at komme til stede. Den, der havde haft den længste vej, var endog kommet fra Stockholm.

Formanden omtalte den fremgang, fondens arbejde har oplevet. Det havde betydet, at man nu kunne yde hjælp i større omfang end tidligere. Mens man ofte havde været i den situation mere at kunne yde en kammeratskabshjælp som gave, kunne fonden nu yde hele den hjælp, man skønnede var tiltrængt.

Fonden har navngivet 6 værelser på de forskellige frihedskollegier med Bernadottes navn. Man havde fremskaffet et smukt billede af Bernadotte til hvert af værelserne, og der var indløbet takkeskrivelser fra kollegierne.

Medlemstallet er 1000 med 200 restanter. I kontingenter er indgået ialt 146.389,81 kr. modtagne gaver beløber sig til 31.447,93 kr. mærkaterne har indbragt 10.476,15 kr., til Bernadottewærelser er indkommet 18.305,00 kr. og tilbagebetalingsbeløb af lån andrager ialt 1850,00 kr.

Udbetalt hjælp på forskellig måde andrager 232.865,75 kr. Til dette beløb skal lægges bevillingerne til rekreationsophold på Kegnæs.

Der er bevilget en række studielegater, og der er endnu 5.500 kr. at betale. Foreløbig er der bevilget 38.300 kr. i indvalidelegater, hvoraf 24.950 kr. vil blive udbetalt i den kommende tid.

Der er ialt ydet 12.305 kr. i lån. En del af beløbene er eftergivet.

Formanden bragte en tak til kontorlederen, arkitekt H. Kornbeck for aldrig svigtende ildhu for arbejdet samt takkede Pigtråds redaktør for udført arbejde. Uden vort blad havde det været umuligt at holde sammen på kammeraterne for at løse vort arbejde, sagde formanden.

Efter forslag af konsul Dahl indvalgte tobakshandler Sv. Darling, Hillerød i forretningsudvalget og prokurist Otto Schmidt, Kolding i bestyrelsen.

Kontorlederen, arkitekt H. Kornbeck aflagde beretning om kontorets arbejde. Der var i den senere tid kommet flere anmodninger om hjælp, og de fleste anmodninger var fra værdigt trængende gamle modstandsfolk.

Kassereren, statsaut. revisor H. C. Steen Hansen fremsatte nogle betragtninger om regnskabet i perioden 25/4 — 30/8.

Redaktøren af Pigtråd, overlærer

Johs. Fosmark, berettede om bladets sidste halvår. Der havde i dagspressen været en stigende interesse for bladet, hvilket havde givet sig udslag i, at Pigtråd var blevet citeret talrige gange i et væld af dagblade landet over. Han omtalte fremtidsplaner om stoffet og bragte en tak til bladets kon-taktmænd i ind- og udland.

Formanden for Kegnæs-udvalget, købmand Holger Thorsøe, Sønderborg, oplyste i sin beretning om feriehjemmet i Kegnæs, at det havde været benyttet i tiden 25. april til 30. august af ialt 11 familier. Et af holdene havde omfattet 3 familier. Kammeraterne, der kommer på Kegnæs er begejstrede for at være der. De har godt af den friske fjordluft. Mange havde ingen mulighed haft for ferierejse, hvis vi ikke havde stillet hjemmet til rådighed for dem. Beboerne i ferie-hjemmet står på en venskabelig fod med egnens befolkning, og i flere tilfælde har kammerater for første gang efter befrielsen genset gendarmen, som de havde været sammen med i tyske k-z-lejre. (Som bekendt er der gendarmbevogtning ved Kegnæs, der ligger ved Flensborg fjord).

Man overlod til forretningsudvalget at undersøge, hvorvidt det kunne betale sig at indfri det kredittforeningslån, der endnu står i feriehjemmet.

Der behandlede til slut 7 ansøgninger om hjælp.

Formanden sluttede mødet med at takke bestyrelsens medlemmer for veludført arbejde.

N. J. N.

Kjærsgaard

Sagfører, cand jur & Theol

Filosofgangen 15   Telf. 6167
ODENSE

Höffner Kjærup

Sdr. Boulevard 214

ODENSE

Odense
Omnibus A/S

G. L. Lomax

Nørregade 20   Telf. 6798

ODENSE

**Sophus Larsen
og Søn**

Slagterforretningen

Albanigade 39   Odense

Tlf. 4895

ANDELSBANKEN
A. M. B. A.
ODENSE AFDELING

A/S H. Rasmussen & Co.

Frederiksgades Jernstøberi & Maskinfabrik

Odense

A/S H. HANSENS Eftf.

Langebade 2—8 . Odense

A/S BOLBROGAARDEN

BOLBROGADE 4—6 . TELF. 1535
ODENSE

Nordisk Paukolit-Fabrik

Tlf. 4498 — Odense

Fabriken »CARDIA« A/S

Odense

Flora Danica

KASTANIEVEJ 66

ODENSE

M. NIELSEN

ALBANIGADE 33 — ODENSE — TELF. 360

Frænde er frænde værst

En debat om K. H. og Pigtraad

Dagbladet Information omfattes af mange modstandsfolk med levende interesse.

Det er deres ønske, at bladet måtte betyde en fornyelse i dansk journalistik og inspirere til en forbedring af dansk politik i overensstemmelse med det bedste i frihedskampens idealer.

Det har derfor vakt megen beklagelse, at bladet i nogen tid har ført en tendensiøs privat-journalistik, der f. eks. i spørgsmålene omkring Bernadotte-komiteens arbejde har udartet til en ganske ensidig bearbejdelse af de opståede problemer.

Man har ganske tydeligt ønsket »at lave skæg i gaden« og har plejet omgang med de mennesker, der foretrak ballade fremfor rolig og anstændig debat.

Af vort sidste nummer stjal Information vor bladmæssigt bedste historie: »300 krigsforbrydere får deres sag henlagt«. Medarbejderen hr. »f« slog frækt historien op i Information på forsiden med trespaltet overskrift — og satte sit eget mærke under til trods for, at hans egen andel i »sensationen« kun bestod i, at han havde skrevet af efter »Pigtraad«.

Den 26. sept. er piraten »f« ude med en artikel med 3-spaltet overskrift imod »Kammeraternes Hjælpefond«.

Foranlediget af denne ondskabfulde artikel sendte formanden for Kammeraternes Hjælpefond, konsul Kaj V. Dahl, Horsens, Information et svar, som han selvfølgelig forlangte optaget uforkortet og på en ikke mindre fremtrædende plads end angrebet — svaret blev også optaget. Det lyder således:

Rundt om i Danmark vil 25 gamle modstandsfolk, bestyrelsen i Kammeraternes Hjælpefond med stille undren studere Informations hæderfulde omtale af K. H. i bladet for 26. sept. d. å.

Er det fair over for fonden og de mennesker indenfor fondens ledel-

se, der nu gennem en årrække har arbejdet på at finde frem til muligheden for fremdeles at støtte nødlidende kammerater fra besættelsestiden, at mistænkeliggøre dette arbejde og den idealisme, der er drivfjederen i dette arbejde, er det fair, når bladet i forvejen inden artiklens fremkomst er informeret om, at Pigtråds annoncekampagne ganske vist for nogle måneder siden har været i søgelyset, men at der sandsynligvis ikke bliver tale om nogen tiltale.

Naturligvis bliver det straks noget vanskeligere at undlade at rejse tiltale, hvad den skrivende journalist i Information meget vel må være klar over, når problemet kastes i grams for offentligheden, men jeg kan forsikre Information for, at fondens ledelse langt vil foretrække en frifindelsesdom for en mistænkeliggørelse ved Informations bistand, en mistænkeliggørelse, der kun kan skade fondens omdømme, altså noget rent negativt. Underoverskriften. »Ulovlig indsamling eller forretning« er ganske uanstændig, den slags journalistik skulle Information holde sig for god til. Artiklen i Information føles som en befæhlen med smudsige fingre, og det har dog hidtil været min opfattelse, at Information gik i spidsen for de, der gik frem under idealets fane.

Det er ingen hemmelighed, at den af »Pigtråd« senest etablerede annoncekampagne er resulteret i oprettelsen af invalidelegater, der uddeles med 50.000 kr. årlig i 3 år, — er det fair af Information at kaste smuds på dette arbejde? for det har dog vel næppe været hensigten.

Horsens, den 27. september 1953.

Kaj V. Dahl

Formand for K. H.

— — —

Lederen af fondens kontor, arkitekt H. Kornbeck skriver om samme emne:

Ifølge loven må der ikke ydes

provision af beløb, der indsamles til velgørende formål, og administrationsudgifterne skal naturligvis holdes nede på det absolutte minimum.

En indsamling er altid en tidsbegrænset foranstaltning, og det sker ofte, at der i forbindelse med en indsamling trykkes et program eller et blad, og man har i denne tryksag som regel stor mulighed for at få store firmaer til at indrykke store og ofte meget dyre annoncer, og det er for en dygtig agent en nem sag at tegne mange sider annoncer i løbet af kort tid. Provisionen for annoncetegning kan derfor ansættes ganske lavt. Kammeraternes Hjælpefond har i sådanne tilfælde givet højst 10% — og den pågældende tryksag har givet over 5.000 kr. i overskud og programmet er naturligvis et led i indsamlingen, der bør kontrolleres af »Erhvervenes Indsamlingskontrol«.

Nogle firmaer og institutioner har i deres statutter en bestemmelse om, at en større eller mindre del af årets overskud går til velgørende formål.

Kammeraternes Hjælpefond ejer månedsbladet »Pigtråd« og i fondens fundats står, at bladets fulde overskud ubeskåret skal anvendes til hjælpearbejdet blandt besættelsestidens ofre. »Pigtråd« drives selvstændigt under fondens kontrol med redaktion på redaktørens private bopæl, medens den forretningsmæssige side ordnes på fondens kontor. Annoncer og abonnenter tegnes af agenter nøjagtig som ved alle andre blade. Agenter rejser for egen regning og får ikke godtgørelse til rejser, hotelophold m. v. af nogen art og er ikke sikret en minimumsgage, og provisionen er ganske normal, måske lidt under, hvad lignende institutioner byder.

Erfaring viser, at kun dygtige agenter kan tilføre et blad den jævne tilgang af abonnenter og annoncører, der betinger en forsvarlig drift, derfor er udgiften til agenterne nødvendig og således uundgåelig. — Men der kan spares på andre områder. — ~~Fonden~~ og dermed

EJNER JENSEN

Barnevogne og Legetøj

Albanegade 53

Telf. 771

ODENSE

R. Bøg Jørgensens Maskinfabrik

Frederiksgade 40 - Odense 5944 - 8144

Tailor

Fisketorvet 2 — Telf. 7085 — ODENSE

Odense

Bagermestres

Brødfabrik A/S

Reserveret T. D.

Odense

JUNGE HANSEN & NIELSEN

Ost en gros

Nyborgvej 46

Odense

Telf. 13114

C. M. Eriksen & Søn

BJERGEGADE 3—5 . TELF. 5797 . ODENSE

H. L. PAULSEN

Albanitorv 4

Odense

Telefon 2612

Rigstelf. 62

Telegram-Adr.: Kornpoulsen

Knud Fylling

VESTERGADE 19 — ODENSE

BRDR. HENRIKSEN

Ingeniørfirma

Odense

Telf. 41

Den engelske »Moskito« Bomber i Skala 1 : 50, Spændvidde 335 mm, leveres nu i Byggesæt for kun Kr. 2,45 plus Porto. Hobbykatalog 25 Øre.

Greig Modelflyve Industri, Riisingsvej 30, Odense.

JOHS. P. NIELSEN

Murermester

HUNDERUPVEJ 166 — ODENSE — TELF. 1226

Johs. Rasmussen

Købmand

Damhusvej 70

Odense

Aage Hermansen

Kiropraktisk Klinik

Nørregade 32, Telf. 2382, Odense

»Pigtråd« har kun 2 faste folk på kontoret, betaler 50 kr. i husleje om måneden i et kælderlokale. 5 forretningsudvalgsmedlemmer afgør samtlige indkomne sager og leder fondens arbejde — naturligvis uden honorar.

Men hvad er så resultatet? Bliver der noget tilbage til besættelsestidens ofre, og bliver midlerne forsvareligt og retfærdigt fordelt.

Indtil 1.-3. 1952 var »Pigtråd« medlemsblad for fondens faste bidragdere, ca. 1500 tidligere k-z-fanger, der på denne måde støttede syge kammerater, og »Pigtråd« udkom i 1500 til 2500 eksemplarer med 12-16 sider hver måned og for overskudet er bl. a. oprettet en del studielegater for 25.000 kr.

»Pigtråd«s store annonce- og abonnements-tegning begyndte 1. 3. 1952. Tanken var at udsende et blad på 24 sider med lødigt og interessant indhold og bringe kendskabet til vore tanker og vore idealer ud i store dele af befolkningen, og det store — tilsyneladende uopnåelige formål var at skaffe midler til at hjælpe besættelsestidens invalider, der i mange tilfælde frister en fortvivlet tilværelse; men vi har nået vort mål — foreløbig 3-4 år fremover.

Med dette program har vore agenter gennem 19 måneder henvendt sig til borgerne i by og på land. Det er forbudt vore agenter at bruge ordet »Indsamling« og det er forbudt dem under nogen form at nævne »Frihedsfonden« som medinteressent eller lign. Og dog gennemgås hver eneste invalidelegatsag med Frihedsfonden og Ulykkesforsikringen for at opnå den mest retfærdige bedømmelse.

Men abonnenter og annoncører har vist fonden tillid og velvilje, de har sikkert tegnet sig, netop fordi der lå et godt formål bagved. Et godt månedsblad på 24 sider er dog alligevel af en vis værdi og en annonce i et blad med godt 15.000 abonnenter kan så absolut ikke siges at være værdiløs.

Men offentligheden har dog krav på at få resultatet at kende.

»Pigtråd«s nettooverskud i rede

penge fra 1. 3. 52 — 31. 9. 53 har været .....148.493,62 kr.
+ annoncetilgodehavender
20.177,75 kr.
168.664,37 kr.

Der er for disse penge oprettet invalidelegater for 150.000 kr. fordelt med 50.000 kr. i 1953 — 54 og 55. Samtidig opretholder vi ferie-hjemmet på Kegnæs, hvor de kammerater, der ikke har andre feriemuligheder, kan få gratis 14 dages ferie, rejsepenge og kostpenge for hele familien. 39 invalidelegater er bevilget og udbetalt. 10 unge — sønner af faldne kammerater — modtager studielegater og endelig har vi i 1953 udbetalt i alm. hjælp 21.716,55 kr. pr. 31. 9. 52.

Men vi trænger til fortsat tillid og velvilje, og så kan vi støt arbejde videre fremover og sikre besættelsestidens invalider et hårdt tiltrængt supplement til invaliderenten, forhåbentlig i mange år.

Men dette arbejde vil vanskelig-gøres eller måske umuliggøres, hvis bladet »Information« fremkommer med flere »sympatiomvundne« — unfair artikler af en undermålsstandard, der ligger uden for almindelig klassificering. At »Information«s journalist, hr. F, med flid har læst H. C. Andersens »Det er ganske vist«, inden han »komponerede« sin artikel den 26. sept. er ingen undskyldning.

Da nævnte artikel var skrevet har hr. F. åbenbart opbrugt den sidste rest af forfatterånd og fantasi, hvorfor han i sin nød »stjal« en artikel fra »Pigtråd«, satte den i »Information« og signerede den med sit eget f. For de, der ikke kender denne sammenhæng, har det ikke skadet hans omdømme.

Forøvrigt »Information«. For nogle dage siden henvendte en meget hårdt ramt, tidligere modstandsmand og k-z-fange sig på deres redaktion. Han kom fra Tyskland, havde gået 4 nætter og dage på Københavns gader uden mad og husly og klædt i pjalter.

Hjælp »Information« denne mand? Ja, indirekte. De sendte ham ned til Kammeraternes Hjælpefond — bliv endelig ved med det, det er

dog en slags form for samarbejde, når De ikke selv kan hjælpe ham. Denne kammerat er nu pæn i tøj igen, han har fået værelse og mad og det allervigtigste — arbejde.

København.

Frihedskollegiet i København har i sommer haft ca. 2000 overnatninger.

Det svarer til 90% belægning af ledige værelser. De studenter, der afgiver deres værelser, slipper i sommertiden for at betale leje. De studenter, der bor på kollegiet i sommertiden, har rig lejlighed til at kontakte de mange udlændinge. En af dem har opnået en indbydelse til U. S. A.

Hotelindtægterne vil kunne dække et helt års underskud ved kollegiets drift.

Porta-foreningen drøfter 10-årsdagen

Søndag formiddag klokken 10 den anden søndag i september samledes 50'erne fra Porta under uret ved Københavns hovedbanegård, for — traditionen tro — at afholde det årlige stævne. 35 havde efterkommet bestyrelsens indbydelse.

Turen gik til mindesmærket ved Helligåndskirken for den ukendte k-z-fange og til kammeraterne i Ryvangen. Fra Roskilde sejlede man til Giershøj kro, hvor der holdtes frokostpavse.

Fra formanden, kontorchef Helge Juul, der var sygemeldt, indløb der telegramhilsen. Ved generalforsamlingen fungerede Åge Andresen. Da det til næste år er ti-årsdagen for 50'ernes deportation, drøftede man, under hvilke former dette årsmøde skulle finde sted. Man diskuterede bl. a., om der skulle damer med, men da meningerne derom var ret delte, overlodes det til bestyrelsen at træffe den endelige beslutning om dette forhold. Som gæster var kontorchef Dige og boghandler Mogens Staffeldt til stede.

ODENSE

SEGLMÆRKEFABRIK

Vestergade 76 Odense
Telf. 12709

Odense

Barnevogns-Magasin

P. Laursen
Nørregade 24 Tlf. 1153

E. M. JENSEN

Automobilforretning

Odense Tlf. 5810 (fl. Lin.)

Bennets

Rejsebureau

ODENSE

Tømremester

KARL NIELSEN

Aasum pr. Odense

Slagtermester

D. Rosenfelt-Petersen

Østergade 14 Nr. Aaby

N. Chr. Jensen

Manufaktur & Herreekvipering
Henry Nielsens Eftf.
Nr. Aaby Telf. 108

L. SAND

Murermester

Chr. Richardtsvej 2 — Odense
Tlf. 4976

Fyns Luftringefabrik

Th. Nissen

ALBANIGADE 24-26 . ODENSE

J. Andersen Damgaard

Odense

Reserveret

Nordlys ^{A/s}

NYBORGVEJ 104 — ODENSE — TELF. 10888

Marius Boel

»BORGMESTERGAARDEN« — ALBANIGADE 5 — ODENSE

Valdemar Juul NØRREGADE 44 — ODENSE

Manufaktur - Tricotage - Smaating og Garn

Gribende mindestensafsløring foretaget i faklers skær

Medens faklerne blafrede og sydede, og en stille regn silede ned fra en mørk aftenhimmel, samlede om aftenen den 17. sept. en tusindtallig menneskeskare, hvis antal det er umuligt blot tilnærmelsesvis at fastslå, i en gammel grusgrav i Kruså til en mindehøjtidelighed for de danske koncentrationslejr-fangers redningsmand greve Folke Bernadotte.

Højtideligheden havde en dobbelt årsag: At mindes Bernadotte på femårsdagen for dennes tragiske død i Jerusalem efter attentatet den 17. september 1948 og at samles omkring den mindsten, der nu på foranledning af sønderjydske fanger er blevet rejst i den gamle grusgrav.

Sceneriet var af helt betagende art, skriver Jydske Tidende. Ejendommeligt i sig selv på den mørke septembraften, hvor kun få projektører og mange fakler kastede deres lysglimt ind over stedet. Mindestenen, en kolos på 12,3 tons, var enkelt smykket med broncerelieffet af Bernadotte og dennes navn i bronzebogstaver var projektørbelyst, og fra en anden projektør kastedes et lys mod himlen, op imod toppen af den flagmast, som dag og nat skal bære et Røde Kors-Flag. Det ejendommelige sceneri var næsten symbolsk for den indsats, Bernadotte havde udført ved fra mørket i de tyske lejre at bringe danske og norske fanger til lysets lande igen.

Betagende syn

De mange mennesker, som nu var kommet til Kruså, og mange af dem var langvejs fra, trængtes ikke blot omkring mindestenen, men havde også taget opstilling på de høje skrænter omkring grusgraven, hvorfra de havde en storslået udsigt ind over stedet, og betaget fulgte højtideligheden.

Oppe fra skrænterne så den projektør- og fakkelbelyste mindsten

med Røde Kors-Flaget i baggrunden ikke mindre smuk ud, og vel mindesmærket var det ikke alene fakler i rundkreds, der gav en sær stemning. I den mørke aften var det lige så betagende at se dannebrogflagene ved de fanevagter fra politiet, toldgrænsekorpset, Kruså Ungdoms- og Borgerforening, Bov Skytteforening, Dachau-Fangernes Forening, DSK og Landsforeningen Gestapo-Fanger, der var mødt.

I rundkreds stod disse fanevagter samt et detachment for civilforsvaret i Haderslev, Røde Kors-Damer fra Åbenrå og Padborg, og på den anden side 2. regiments musikkorps fra Sønderborg.

Den smukke højtidelighed

Den smukke højtidelighed indlededes med nogle velkomstord af politibetjent Egebjerg Andersen, Tinglev, der navnlig bød velkommen til Bernadottes sekretær, Ambassaderåd Brandell, Stockholm, og rettede en speciel tak til direktør Åge Schoch, Røde Kors.

Efter at 2. Regiments Musikkorps havde spillet en fantasi over danske toner, talte en kvindelig koncentrationslejr-fange, frøken Johanne Hansen, Als Husholdningsskole.

Det var en bedrift, sagde hun, men i troen på Gud fik Bernadotte lykke til at udføre sin store redningsdåd. Vore tanker går til den stærke slægt i Sverige, som vor dronning tilhører.

Nu sætter vi Bernadotte et varigt minde, men det er ikke nok. Vi må føre hans gerning videre. Tak, Bernadotte, for vort liv og for det vidnesbyrd, du gav. Nu skal vi efterleve dine idealer!

Den blinde frihedskæmper, Åge Christensen, sang »Sverige« af Hammerskiöld, hvorefter ambassaderåd Brandell kort bragte en hilsen fra Sverige med tak for monumentet.

Dernæst talte komitéens formand fhv. minister Per Federspiel, der mindede om, at der på de skrænter i Kruså, hvor folk i aften stod, en tidlig forårsdag for otte år siden havde stået hundreder af mennesker, hvis angst opløstes efterhånden som de hvide busser rullede over grænsen. For Bernadotte var det ligesom noget selvfølgeligt at hente Nordens folk hjem fra det helvede, men det, der skete, var et mirakel, dog ikke et mirakel af den slags, der kommer af sig selv.

I dag har vi søgt under enkle og beskedne former, således som Bernadotte sikkert selv havde ønsket det, i en kreds af kammerater og venner at tolke Danmarks udspekkelige taknemmelighed. Uden hans indsats havde forholdet mellem Danmark og Tyskland måske været uopretteligt. Også herfor skylder vi Bernadotte tak. Det er hverken sundt eller kristeligt for et folk at nære varigt had til sin nabo.

Bernadotte gik med urokkelig tillid til sin opgave som fredsmægler. Men i dag for fem år siden fandt han sin død for fanatisk morderhånd foran Jerusalemens porte, netop i denne aftenstund nåede budskabet Danmark. Der blev sorg i hele landet. Vi var blevet fattigere i Norden. Det var, som krigstidens brutalitet påny kom os tæt ind på livet.

Per Federspiel understregede, at Kruså er blevet ikke blot Danmarks, men også Sveriges port ud i den verden, der ligger udenfor jerntæppet, og derfor er det naturligt, at der på dette sted er rejst et minde for Bernadotte, fordi det også var her, de hjemvendte fanger kom tilbage til deres fædreland. Han oplyste at mindesmærkets rejsning var blevet kompliceret af ændrede vejplaner, samt at en kreds af sønderjydske og andre tidligere fanger nu havde gennemført rejsningen af stenen på et sted, hvor fremtidige vejplaner ikke lagde sig hindrende i vejen. Han takkede disse mænd og bragte en tak til Åbenrå amtsråd for den velvilje, dette havde vist ved den ændrede løsning. Dernæst overdrog han stenen til amtmand Reflund Thomsen,

Margarinefabrikken

DANA

NØRRE AABY

**Andelssvineslagteriet
i Bogense**

SPARE- OG LAANEKASSE
FOR
BOGENSE OG OMEGN

SOPHUS JENSEN

Telefon 212

Bogense

Marius Rasmussen

Bogense Materialhandel

BOGENSE BANK
AKTIESELSKAB

Brdr.
N. & Kr. Petersens $\frac{A}{S}$
BOGENSE

P. Jørgensen
Aut. Installatør
Tlf. Bogense 426

FYNS BOGHANDEL

Riggo Madsen

Nørregade 17 — ODENSE — Telf. 1742

ARMO OIL

Alfred Larsen

Albanigade 47 - Odense - Telf. 5989

Otto Frederiksen

ALBANIGADE 21 — ODENSE — TELF. 5002

Køkkenudstyr - Glas og Porcelæn

$\frac{A}{S}$ **Dansk Cykleværk »Grand«**

Nørre Aaby

Varehuset

v/ HOLGER PEDERSEN . BOGENSE

Kjeld Hansen

HANDELSGARTNER — AASUM pr. MARSLEV

Brenderup Maskinfabrik

O. Lamdahl Justensen — Telf. 195

Skotøjsfabrikken »Nonnebo«

LANGESKOV

idet han bad amtet værne om den til evig tid.

En ære for amtsrådet

Amtmanden modtog mindesmærket og gav udtryk for, at amtsrådet utvivlsomt ville føle det som en ære at modtage og værne om mindesmærket. Det står ved alfarvej og vil her tale til mange, der kommer forbi.

Dybt bevæget sluttede amtmanden med et: Æret være Folke Bernadottes minde!

Efter at Åge Christensen havde sunget »Guds Fred med vore Døde«, blev der lagt forskellige kranse og blomsterbuketter ved mindesmærkets fod, og til sidst talte pastor Riishøjgård, Rise, der selv var fange i Neuengamme og kom hjem ved Bernadottes aktion.

Den smukke højtidelighed afsluttedes derefter med, at den store forsamling sang først den svenske og til sidst den danske nationalsang.

Hvad med resten af pengene?

Tilbage står så spørgsmålet om, hvad de penge skal bruges til, som Bernadottekomiteen endnu råder over.

Af de oprindeligt indsamlede 120.000 kr. er 15.000 kr. skænket den skole, der bærer hans navn og er startet i overensstemmelse med de idealer, han kæmpede for.

Kunstnerkonkurrencen kostede en del, og der kan regnes med at være henvend 95.000 kr. tilbage.

Det oprindeligt erhvervede grundstykke til mindestenen var 8 x 3 m, og det var derfor nødvendigt at erhverve hele den grusgrav, i hvilket monumentet er rejst.

Den har kostet 10.000 kr., hvortil yderligere medgår et beløb til grusgravens beplantning.

Men alligevel er det et betydeligt beløb til rådighed.

Fra formanden for Gestapofangerne, instrumentmager Viggo Clemmensen er der allerede stillet to forslag.

Det første gik ud på, at bidrag-

yderne skulle have deres penge tilbage — eller altså den rest, der er i behold.

Ved nærmere eftertanke har han dog opgivet denne ide og har senere fremsat ønsket om, at man for pengene hjalp 300 tidligere k-z-fanger, der nu lever under dårlige forhold i Vesttyskland.

De bor i lejre under primitive forhold og har ikke helbred til at emigrere.

Da bidragene imidlertid er givet til et monument, kan der næppe skabes juridisk grundlag for en anden anvendelse end den oprindelig tænkte.

Tankerne falder da naturligt på den udvej, i Malmø, at rejse det monument der er præmieret i kunstnerkonkurrencen som en hilsen og tak til Sverige.

Malmø var det sted, hvor befriede fanger fra tyske k-z-lejre vendte tilbage til livet, for opholdet i Danmark var jo i de hektiske dage et gennemrejse ophold — og ingen troede rigtigt på, at det i virkeligheden var en befrielse, før man satte foden på svensk grund — og det skete i Malmø.

Sagen har flere sider. Man vil altså holde sig indenfor formålet med indsamlingen, som var til et monument.

Man vil nu, da oppositionen i komiteen har fået sit ønske opfyldt om at rejse *det enkle* minde i Kruså — kunne imødekomme ønsket om at rejse det præmierede monument.

Yderligere kan nævnes, at det jo undertiden knirker i forholdet mellem menigmand i Danmark og i Sverige.

Vi erkender vel alle, at det er synd og skam, og at det burde være anderledes.

Et Folke-Bernadotte monument i Malmø ville være med til at understrege, at det drejer sig om brødrefolk, og at det danske folk føler tak til Sverige for den størstiledede hjælp, og at man ikke blot føler takken, men at man også ønsker at manifestere den.

F-K.

DEN NYE FILMSROMAN

Fuld af spænding fra først
til sidst

Flemming B. Muus. Der kom en
Dag. Thaning og Appels Forlag.
210 sider.

Handlingen i bogen begynder i Sydafrika. man følger hovedpersonen på hans rejse til England, hvor han vil uddanne sig til faldskærmsjæger for at komme hjem og hjælpe sit fædreland, Danmark, mod tyskerne, som har besat landet.

Flemming Muus skildrer den hårde uddannelse, som to danskere må igennem, inden de en vinteraften springer ud fra flyvemaskine over Stevns. Den ene lander i et træ — det eneste på marken — og må hjælpes løs af sin kammerat, der ved sin landing kysser den danske jord og be'r »... ske din vilje — og hjælp os i alt, hvad der måtte komme. Amen!«

Og så følger man dem på turen ind til København, hvor de var nær ved at blive taget af tyskerne.

Her får de deres ordrer og må skilles, og man følger dem begge i deres forskellige opgaver. Den ene som spion på Dagmarhus, og den anden som chef for faldskærmsfolkene og leder af sabotage og modstandsbevægelsen i Danmark. De får begge deres ordrer fra England i kodeskrift og gennem radio og må blindt lystre.

Ind imellem skildres en spionjagt i London med to wienerdrengene, der, da centralmagternes hære var ved at bryde sammen i 1918 — fra det sultende Wien, var blevet optaget i kærlige hjem i Danmark, og som nu takkede for mad og god forplejning ved at spionere for Tyskland.

Og desuden en smuk kærlighedshistorie mellem faldskærmschefen og et barnebarn af en præst.

Der er ingen tvivl om, at det er forfatterens egen livshistorie — lidt omskrevet — der fortælles i bogen, og det giver den lidt for meget

Hotel
„Nord Fyn“
Afholdshotel
Godt Madsted
BOGENSE

BRENDERUP BANK

Filial af A/S Bogense Bank

*Kauslunde Træuld
og Pakkasseindustri A/S*
FYN

P. Sangill-Nielsen

Købmand

Klintebjerg pr. Otterup

**Rønninge
Andelsmejeri**

Tlf. Langeskov 27 Langeskov St.

✱
*Den
gamle*

KØBMANDSGAARD

v/ Fru Ove Dreyer

Langeskov Tlf. 7
✱

Rønninge Trævarefabrik

pr. Langeskov

Tlf. Langeskov 140

A/S LANGESKOV HANDELSHUS

Tlf. Langeskov 42

Langelands Andels-Svineslagteri

Rudkøbing

Nyborg Strand

NYBORG

Aktieselskabet

Svendborg Skibsværft

V. M. Rasmussen

Skrædermester

Odensevej 14 Langeskov

Tlf. 87

Brdr.

S. & E. Vestervig A/S

LANGESKOV

Middelfart
Frugtplukkeri

MIDDELFART

K. H. Rasmussen

Aut. Elektro Installatør

Tlf. Tullebølle 120

reportagestil, som burde være undgået.

Men den giver mange nye oplysninger og er meget spændende.

Manuskriptet er købt til filmatisering af Saga Studio. N. F.

Ny dansk håndbog om menneskerettighederne

Dansk Samråd for Forenede Nationer har i disse dage udsendt anden udgave af sin fortræffelige lille håndbog om menneskerettighederne. I den nye udgave er medtaget konventionen til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, der er vedtaget af Det europæiske Råd, og den rummer iøvrigt det samme oplysende materiale som førsteudgaven: Professor Sven Clausens forord, en historisk orientering ved adjunkt Preben Askgård, teksten til verdenserklæringen om menneskerettighederne, uafhængighedserklæringen af 4. juli 1776 og erklæringen om menneskerettighederne af 26. august 1789. Bogen opfylder på en glimrende måde sit formål, som et hjælpemiddel i oplysningsarbejdet i skoler, studiekredse, ved foredragsvirksomhed, og i det hele taget for enhver, som har brug for at have disse autentiske tekster ved hånden i let overskuelig form.

Gyldendals Forlag. Pris: kr. 2,50.

Illegale blade i 30 millioner eksemplarer

I dette finansår har Det kgl. Bibliotek fået bevilling til udgivelse af en biografi over illegale blade og bøger. Man har beskæftiget sig med arbejdet de sidste 3—4 år og er nu snart færdige. Om nogle måneder vil materialet blive offentligt tilgængeligt, idet Det kgl. Bibliotek med støtte fra privat side udgiver en omfangsrig trykt fortegnelse over den illegale litteratur. Værket er redigeret af dr. phil. Albert Fabritius, bibliotekar mag. art. Leo Buschardt og biblioteksbetjent Helge Tønnsen.

Undersøgelsen har vist, at den illegale blad- og bogvirksomhed har

haft et langt større omfang end man blot for få år siden forestillede sig. I besættelsestiden er udkommet ikke mindre end 525 forskellige illegale blade, der tilsammen er spredt i ca. 30 millioner eksemplarer.

Det kgl. Bibliotek har nu den største og mest fyldige samling af

illegale blade og bøger fra besættelsestiden. Allerede mens tyskerne var i landet, begyndte man systematisk at indsamle alle illegale tryk, fordi man regnede med, at den illegale litteratur ville komme til at spille en betydelig rolle som historisk kilde og som litterært mindesmærke over frihedskampen.

DET ANDET TYSKLAND

og det fjerde rige

Med udgangspunkt i et besøg fornylig i Bergen-Belsen lejren fremsætter lærer J. Hansen-Skovmoes, Aarhus, nogle betragtninger i diskussionen: *Vor stilling til tyskerne i dag.*

Især med henblik på nye læsere skal vi kort opridsse sagens bladmæssige forhistorie.

I maj 53 rejste vi problemet på foranledning af, at direktør Bøgelund-Jensen i sin egenskab af formand for Kongelig dansk Sejlsportsforening afviste samarbøjdstilbud fra en tysk sejlsportsforening.

I juni bragte vi udtalelser af ritmester Malling-Jacobsen: Man kan ikke stole på en tysker over en dørtærskel og af Esben Andersen, der trods 19 mdrs. ophold i tysk k-z-lejr sagde: Jeg kan ikke hade et vildledt folk.

I juli tog læge Götzsche stærkt afstand fra uforsonligheden. Johs. Fosmark gjorde opmærksom på, at vi ikke skal tænke i nationer, men i mennesker.

August-nummeret bragte Irs. R. Prytz' indlæg: Vi skal hverken praktisere had eller kærlighed i denne sag.

I september-nummeret anviste læge Götzsche en tredje vej, nemlig barmhjertighed.

Anledningen til disse linjers fremkomst er dels læge Götzsches indlæg i bladets septemhernummer dels en rejse, jeg fik lov at være med på i september måned til forbundsrepublikken.

Det lyder nemlig så besnærende rigtigt, det, dr. G. skriver, og der kunne findes mange ting frem, der taler derfor, ikke blot fra kirke-dage og kristelige institutioner, men fra hele den humanistiske linje, der også går gennem tysk liv i dag.

Det andet Tyskland var der jo også dengang, da vi for klarheds skyld måtte undsi det hele. Den, der skriver dette, oplevede det også i besættelsestiden på en dansk skole, der var beslaglagt til tysk lazaret. Og påny så vi det i de Bodelschwingske anstalter i Bethel ved Bielefeld, et af de steder, hvor man ikke stod mindre fast under krigen end modstandsbevægelsen herhjemme. For nu blot at nævne et af de steder, vi var. Og hvor vi op-

levede noget andet end det, vi sammenfatter i begrebet tysk, isprængt så forskellige ingredienser som gæstevenskab, præcision og flid.

Det, der anfægter en, er ikke Grundtvigs ord om, at »ufred og kiv, det er tyskernes liv, og vor nabo, det er han desværre«, for tyskeren er jo så forskellig fra tid til anden; hver enkelt tysker er jo så forskellig efter sin situation

Men det, der anfægter en, er den overfladiskhed, hvormed man i den vesttyske forbundsrepublik synes at ville gå videre og finde nye udløsninger for nogle tilbøjeligheder, tyskerne ganske vist ikke er ene om, men som de oftere end andre er eksponent for i var verdensdels historie. Når vi er nogle, der ængstes dybt, skyldes det ikke vor trang til at ville se tyskerne bede om forladelse på deres grædende knæ, men vor tro på, at før tyskerne har været gennem den afgørende krise og besindelsestid i

**A/S Langeskov
Plovfabrik**

AKTIESELSKABET
LANGELANDS BANK

**W. Bähncke & Co.s
Fabriker**

Jagtvej 113-115 København N

**LARS
JØRGENSEN**

Værktøjsfabrik

LANGESKOV

**Langeskov
Legetøjsfabrik**

v/ Snedkerm. Svend Larsen

Langeskov

Tlf. 144

Reserveret

N. B.

»Det levende Lys«

Asp Holmblad

BLEGDAMSVEJ 104

**L. P. Weidemann
& Sønner**

Bindegarn & Tovværksfabrik

RUDKØBING

*Eliot
Mosumgaard*

Tlf. Langeskov 46

Hempels

Isolerings Compagni A/S

Amaliegade 8

København

*Alfred
Nielsen*

RUDKØBING

L.G. Kjærboelling

Viborggade 42 København Ø

Central 2513

Bruno Kulia

Ingemannsvej 19

København

I. G. Damsted's

PLANTESKOLE

SEDEN

Rex Vægt Fabrik A/S

Helsingborggade 16

København Ø

Nordisk Kulsyrefabrik A/S

Gl. Køgevej 7

Valby

Brøndsholm

Guldbergsgade 8 København N

Central 8350

deres historie, har de ingen god fremtid i nationernes familie. Ingen besættelse og ingen rigsforening vil kunne hidføre det nye klima i dette 4. rige. Kun individuel erkendelse af skyld og kollektiv bekendelse i konstruktiv indsats, hvor destruktion er sket. Den første er spredt og tilfældig.

En ung pige gav udtryk derfor ude i Bergen-Belsen. Det var ude ved det jødiske monument over de 30.000. En grå, blæsende eftermiddag med solstrejf over tuerne. Hun stod stille med cyklen og sagde, da hun hørte, vi var danske, sådan: »Jeg tager herud af to grunde. For det første for at mindes det frygtelige, som vi her har udrettet. De mange grave taler deres tydelige sprog om den skyld og ulykke, som vi har bragt over de mange mennesker og folkeslag. Den anden grund til min gang herude i Bergen-Belsen er den, at jeg her kan få en andagtsstund som ingen andre steder«. Her møder vi den renselsesproces, som vi for tyskernes egen skyld må håbe, flere må nå til og ind i.

For hun var en af de få. »Resten« er medlidenhed med sig selv og sin fortids vanskeligheder og skryderi over for fremtidens indsats. Meget er slet dulgt jødehad og europæiske stortidsdrømme. Når nye rygter svirrer om en vis persons mulige stadige tilstedeværelse et eller andet sted på kloden (som også, mens vi var dernede), ja, så beklager de fleste, han bar sig så dumt ad, og at hans tid ikke arbejdede for de mange gode ideer — mellem de slette, — han nærrede. De få siger: Ham fik vi for vore synders skyld. Eller: Han var en af os og ledede os dertil, hvor skam klæber ved os, for at han kunne udgå af vor midte og næres af vor væren. Det er *det*, der gør en urolig for fremtiden ved Tysklands side.

Vi var dernede under valget. Katholikkerne opfordrede som bekendt til at stemme på mænd, der hævdede menneskets ret til at leve efter de ti bud, Tysklands enhed, en retfærdig nyordning (uha!) i

Europa, alle folks solidaritet i frihed og fred osv«. Men skal de samme toneangivende og valgsejrende folks store ideer ses i virkelighedens verden (og hvor skal de ellers ses?), så må vel prøvestenen være boligforholdenes bedring mellem ruinerne og proteser til krigsinvalidere og mange andre ting. Er klasse modsætningerne ikke for store i det 4. rige, også der? Er svælget ikke for gabende mellem den rige mand og Lazarus, for nu at tale i en terminologi, som også dr. G. vil følge en i. Og hvad med veteranerne fra det sidste store vanvid? Hvad med sydslesvigerne? Du må ikke begære din næstes hus. For din sjælefreds skyld og for loven i din samvittigheds skyld. I tyskeren stikker det dybt: Judentum. Og derfor: Mon ikke?

Den dag »Adenauer« får magt, som han har agt, hvor bliver så mindstenene af i Bergen-Belsen? Også muren med vor indskrift: Forgæves har I ikke kæmpet. De bliver vel sprængt bort. Man vil ikke stadigt mindes om en episode i historien. Og stort andet og mere er det mindre ærefulde jo ikke for tyskernes flertal.

Fra turen denne gang dukker en anden stenkolos op i ens minde.

Truende med sin monumentale hæslighed. Keser Wilhelm den Stores skikkelse ved Porta Westfalica. I den nedgående sol over Minden med sprød klokkeklang fra dalen underneden i ens øren går ens tanker til de danske, der efter september for snart 10 år siden endte deres dage eller fik deres knæk på »hotel« Kaiserhof her.

Og tankerne vandrer fremover. For at aflive myten om den evige tysker i hans uforbederlighed (med had eller uvilje i følge) og for at tilintetgøre enhver rørstrømsk kærlighed til tyskerne på andre præmissers end den virkeligheds, som er alle tings prøve. Barmhjertighedens vej er *den enkeltes* til *den enkelte*, i krig som fred, den ene danskers til den anden tysker og omvendt. En nødsteds vej krydses af en med-lidendes og med-skyldigs. Men *folkeligt* gælder det ikke. Der gælder det: bod og bedring. Hedder det fra Tyskland (og hos os?): Vi har syndet med vore forfædre. Eller De bragte os i ulykke. Vi sidder skidt i det. Af svaret — i handling som holdning — afhænger vore reaktioner vel i det tyske nærgående spørgsmål fremover.

J. Hansen-Skovmoes, lærer
Højbjerg

ANFÆGTELSE

Det nye Tyskland kender ikke ny-nazismen — men det gamle kendte heller ikke k-z-lejrene, siger Pastor Aage E. Damtoft i dette indlæg.

Ved læsningen af dr. Poul Gøtzsches brev til lrs. Prytz i »Pigtråds« septemhernummer d. å., kan jeg ikke undlade at fremkomme med et par bemærkninger.

Dr. Gøtzsche omtaler, at han under sit besøg på det store kirkemøde i Hamburg spurgte »den f. eks. ud om den her i aviserne meget omtalte ny-nazisme. De smilede — ja, lo — den kendte de knap, den spiller ingen rolle.« Hertil skal jeg bemærke, at tyskerne heller ikke kendte koncentrationslejrene. Jeg havde god anledning til at konstatere dette da jeg juleaften 1945 fra kl. 14 til kl. 20,30 holdt tre guds-

tjenester i den store flygtningelejr ved Ålborg. Jeg havde mellem de tre gudstjenester i de forskellige lejrafdelinger rig lejlighed til at tale med mange af lejrens beboere, og vi kom herunder også ind på deres forhold under krigen samt deres nuværende forhold. Med hensyn til spørgsmålet om koncentrationslejre sagde de alle, »det har vi aldrig kendt noget til«, skønt jeg ved at udspørge flere om deres hjemsted i Tyskland fandt ud af, at de havde boet i sådanne lejres umiddelbare nærhed. Det er vel ikke underligt, at jeg fandt denne juleaften mere deprimerende end

A/S Kastrup Glasværk

Nørrevoldgade 12 — København K.

Kaffebrønderiet

Merkur A/S

Hermødgade 24 København N

Nordisk

Kinematograffabrik

Gl. Kongevej 15 C 6873

Det daglige Brød
Rutana og Vitana
leverer Fællesbageriet

Electrolux A/S

J. Lyngklip Worm

Strømpefabrik

Blaagaardsgade 49 København N
Tlf. Nora 5777

Alex Grosman

Godthaabsvej 164 . KØBENHAVN F

STANSEVÆRKET

Nygaardsvej 10 København Ø
Tlf. Rylland 7601

A/S **SALICATH'S EXPRESS CO.**

RAADMANDSGADE 51—53
KØBENHAVN N.

Tegn abonnement på

DET STORE NYE GEOGRAFISKE VÆRK

»Vor Klode«

udsendes i 24—26 hefter à kr. 9,75

Det komplette værk vil fylde 2 bind, hver på 700 à 800 sider med over 1000 illustrationer foruden talrige kort og farveplancher. Se det hos Deres boghandler.

NYT NORDISK FORLAG — ARNOLD BUSCK

Akts. Johannes Barding

FARVERI & CHEM. TØJRENSNING

Raadmandsgade 11, København N.

A. Stelling

VALGAARDSVEJ 2

KØBENHAVN - VALBY

KETNER

AXEL KETNER — Vordingborggade 6—8 — København Ø.

den, jeg tilbragte i tysk fangenskab!

Jeg har efter krigen flere gange været gennem eller i Tyskland. Jeg synes, at jeg i sommeren 1949, da jeg havde været en tur i Holland og på tilbagevejen kom ind på en barbersalon i Itzehoe fandt den tyske mentalitet i en nøddeskal, idet den gamle mester klagede over Tysklands ulykkelige fremtid, en ung svend, der fremhævede, at Tyskland havde den fineste teknik o. s. v., og endelig en ung svend, der fremhævede, at havde man tabt, måtte man som en god sportsmand erkende tabet. Men ikke et ord om erkendelsen af det tyske folks skyld.

Jeg har selvfølgelig også truffet gode og hjælpsomme tyskere, men endnu sidste sommer traf jeg i Heidelberg mennesker med udprægede nazistiske manerer. Og når man betragter tyskernes opførsel i grænselandet, kan man meget vanskeligt se, at det nye livssyn er »i stor-
mende fremmarch«.

Man kan ikke undlade at værdsætte dr. Götzsches forsøg på en mellemfolkelig forståelse med Tyskland, men lad os endelig ikke være alt for blåøjede, da vor blåøjethed har kostet os alt for meget — ikke blot i penge, men også knuste menneskeskæbner.

Disse menneskeskæbner fører mig til min anden indvending mod dr. Götzsches indlæg, idet doktoren skriver, »at det fører ikke til noget positivt, at blive ved at sige: *Jeg har tilgivet, men jeg glemmer det nu aldrig.*« Som læge må dr. Götzsche vel kende noget til de fysiske lidelser, der er en følge af danske borgeres ophold i tyske koncentrationslejre eller den tortur, som mange danskere blev udsat for fra Gestapos side. Når hertil føjes den sociale side af sagen, idet mange mennesker som følge af fysiske eller psykiske lidelser ikke kan indgå i det almindelige arbejdsmarked, så må dr. Götzsche vel kunne forstå, at der er mennesker, der siger: *Jeg glemmer det nu aldrig!* De vil vel ikke forlange, at mennesker, der er slået ud i kampen for tilværelsen og

daglig har mindelser i form af smerter fra besættelsesårene, skal glemme. Det kan de simpelthen ikke. Det er hverken menneskeligt eller kristeligt at forlange dette. Forøvrigt er det min erfaring, at mennesker, der har været udsat for den hårdeste behandling fra nazisternes side, er de mindst fordømmende, medens andre, der ikke har været udsat for noget lignende, forbander alt, hvad der er tysk.

Man finder sikkert ikke »det nye livssyn« på et kirkemøde i Hamborg. Hvad der foregår der er ikke et fulgyldigt udtryk for den tyske mentalitet, ligeså lidt som et kirkemøde i Danmark ville være et udtryk for den danske mentalitet, men vi er mange, der ivrigt spejder efter det nye livssyns udfoldelse i Tyskland den dag, de udviser virkelig mellemfolkelig forståelse

Aage E. Damtoft
Vesterbro 76
Ålborg

Den tyske modstandsbevægelse

Et værdifuldt kildeskrift

(Weisenborn, Günter: Der lautlose Aufstand. Hamborg: Rowohlt Verlag 1953)

»Der lautlose Aufstand« hedder bogen om den tyske modstandsbevægelse fra 1933 — 1945. Günter Weisenborn, som selv har siddet i Berlins Gestapo-fængsel, har udgivet den i år (1953) hos Rowohlt Verlag i Hamborg, Det er et digert værk (348 s.) og det første fyldige kildeskrift om hele denne sag. Initiativet til værket udgik fra den nu afdøde tyske forfatterinde Ricarda Huch, der allerede kort efter kapitulationen havde begyndt at samle beretninger og breve om modstandskampen i Tyskland — hun afleverede sit materiale til Weisenborn, som allerede tidligere havde opnået kontakt med en række af de overlevende antinazister, bl. a. Niemöller, Inge Scholl, Josef Müller og Adolf Grimme. Medredaktører er G. Prüfer og Walter Hammer; sidstnævnte var efter ka-

Et afslag

Med to verdenskrige i erindring

Danske skibsnavigatører har fra Vesttyskland modtaget en henvendelse med forespørgsel, om man fra skandinavisk side er villig til at yde støtte — evt. med økonomiske bidrag — til oprettelsen af en navigatørforening for de i Vesttyskland hjemmehørende skibsførere og styrmænd.

Henvendelsen har været drøftet på et bestyrelsesmøde i Den almindelige danske Skibsfører-Forening, og foreningen har besluttet at meddele tyskerne, at de nordiske søfarende med de to verdenskrige i erindring ikke føler sig foranlediget til at støtte nogen tysk organisation.

Odense

Odense 4-maj-kollegiums fond er nu oppe på 333.000 kr. 42 af de 56 værelser har nu fået navne.

Den 19. juli 1953 afsløredes monumentet til ære for de ledende mænd i opstanden mod Hitler den 20. juli 1944. Afsøringen skete i silende regn — men i afsøringøjeblikket fandt en solstråle ned til den dystre baggård, hvor monumentet er opstillet.

**Dansk
Lystrykpapirfabrik**

Tagensvej 90   København N
Tlf. C. 12729

Arnold Petersen

Stolpegaardsvej 88
Gentofte

**Sterling Polish
Company A/S**

Stolpegaardsvej 113
Gentofte

W. Svanemose

Værktøjs- og Maskinfabrik
Gammelmosevej 38
Gentofte

Aktieselskabet

Kemi-Casco

Sandtoften 25   Gentofte

Slagtermester

E. RASMUSSEN

Tlf. Skævinge 133

Kul — Koks — Cinders

Julius Larsen & Søn

Tlf. Hillerød 347

Ove Juel-Christensen

RYESGADE 106
KØBENHAVN

Johan Ankerstjerne A/S

I. H.

Brug Regnemaskinen »Contex«

Brdr. Carlsen Gammelmosevej 38 — Gentofte

C. W. Messerschmidt

Stolpegaardsvej 105

GENTOFTE

Aktieselskabet

Helsingør Væveri

A/S Stürup & Co.'s Eftf.

HELSINGØR

AKTIESELSKABET

Hillerød Landbobank

pitulationen leder af et arkiv om modstandsbevægelsens indsats i tugthuset Brandenburg, som han selv havde siddet i flere år, efter at han var blevet arresteret i Danmark. Med en videnskabsmands grundighed samlede Hammer i Brandenburg alt, hvad han kunne opspore om de frihedskæmpere af alle retninger, der var gået gennem dette dødens hus. Hans loyalitet overfor ikke-kommunistiske antinazister blev dog taget ilde op; Hammer måtte flygte fra Brandenburg, der ligger i øst-zonen og efterlade værdifulde dokumenter; men det, han kunne redde, og det yderligere materiale, han kunne fremskaffe ved eftersøgninger i vest-zonen, er bearbejdet i bogen. Denne kendsgerning afslører noget af tragedien i alle modstandsbevægelser Europa rundt: efter at vejene skiltes mellem dem, der engang marcherede i samlet trop, er det i dag kun den ene part, der er fuldt ud loyal overfor dem alle, der døde i frihedskampen. Denne saglige og neutrale holdning, som ikke spørger efter partifarverne af i dag, udmærker Weisenborns bog i en sådan grad, at den virkelig kan gå ind i den videnskabelige forsknings tjeneste som historisk kildekrift.

Mange former for modstand

Bogen begynder med nogle almene og principielle bemærkninger: i begyndelsen fandtes der mange forskellige former for modstand i Tyskland, såsom sabotage, forsinkelse af arbejdet, flyveblade, hemmelige radiosendere og endelig attentater. Ti gange prøvede man at komme Hitler til livs; men »føreren« syntes på en uhyggelig måde beskyttet af »forsynet«, der altid i sidste øjeblik fik ham til at forandre sine planer, når en bombe vendte ham. Hvilken mærkelig indskydelse eller hvilket instinkt fik f. eks. Hitler til den 20. juli 1944 at flytte mødet fra bunkeren til en træbarak, således at eksplosionens lufttryk gik udadtil og derved skånede hans liv.

Den tyske modstandsbevægelse havde hele tiden kontakt med udlandet; derfor beskyldes den i dag

af såkaldte patriotiske kredse for at have begået landsforræderi. »Samvittighed og justits« hedder et andet kapitel i bogen, hvori kendte jurister og teologer kommenterer emnet, som jo heller ikke er ukendt i Danmark. Naziregimets formelle legalitet bør anerkendes, skriver Walter Dirks, redaktør af »Frankfurter Hefte«, som en simpel kendsgerning — derved får de, der adlød, deres oprejsning, forsåvidt de ikke begik forbrydelser; tillige bør højforræderiet mod nazismen også anerkendes som et legitimt forsøg på at erstatte denne statsmagt, der havde sat sig i uret, med en rigtig ordening. Kun på den måde kan der skabes fred og ro om udrensningen. Både de lydige statsborgere og de modige ulydige hører *nu* sammen i kamp mod dem, der ikke vil tage ved lære, og dem, der var lydige indtil forbrydelse.

På spørgsmålet: hvor stor var den tyske modstandsbevægelse? svares der med temmelig nøjagtige tal: indtil krigen begyndelse blev 225.000 mænd og kvinder dømt af politiske grunde; en halv million havde været i koncentrationslejre. En Gestapo-kilde fra 10. april 1939 oplyser, at der den dag var fængslet: 162.734 i »varetægt«, 27.369 politisk anklagede og 112.432 dømte. Ca. 2.000 blev fra 1940 henrettet alene i Brandenburg. (Vel lige så mange i Plötzensee).

Der skelnes i bogen mellem den religiøse, den borgerlige, den militære og den socialistiske opposition.

Det var den religiøse opposition, både den katolske og den protestantiske kirke, der tog sig af de forfulgte jøder — man grundlagde foreninger, der hjalp jøderne til udvandring, og tog til orde mod raceforfølgelsen. Katolikernes hyrdebrev gengives i originaltekst og ligeledes Gestapos anklageskrifter mod førerne og mod andre mindre kendte, men ikke mindre standhaftige gejstlige. Modstanden mod Hitler ligefrem førte til en kristelig renaissance; officerer, fagforeningsfolk, borgerlige intellektuelle, alle fandt pludselig en fælles basis for deres ellers så modstridende interesser og tanker i kristendommens

enkle bud om næstekærlighed. »Kreissauer kredsen« med greve Moltke i spidsen var den tyske frihedskampens åndelige centrum og samlingsplads; her fik modstanden sin idémæssige udformning; den var i hvert fald modstandens mest betydende »legislative« organ. Men selve »aktionen«, handlingens initiativ, tilvejebragtes af andre grupper og mennesker — og det var måske det tragiske specielt for den tyske antinazisme, at dens »eksekutive« organisationer var splittede, uden tilstrækkelig indbyrdes kontakt og alt for uensartede.

I kapitlet om den »borgerlige opposition« berettes om den tyske ungdomsbevægelses endeligt — spejdere og vandrefugle fandt døden i k-z-lejrene og under faldøksen, tit forladt og forrådt af deres ældre rådgivere, ensomme unge martyrer. Særlig kendt blev studenterbevægelsen »die weisse Rose« i München under ledelse af søsken-

Før afsløringen var monumentet tildækket med sort klæde, men et væld af blomster talte om liv i det dystre kapitel i Tysklands historie. Sledet for monumentets beliggenhed er Bendlerstrasse, hvor oprøret begyndte. Det blev som bekendt knust af Hitlers SS-folk.

Aktieselskabet

**Hillerød
& Omegns Bank**

Malermester

Thorngreen

Slangerupgade 14 Hillerød

Wium Andersen

Hillerød Materialhandel
Slotsgade 1 Tlf. 110

Erik Hviid

Svejse- og Maskinværksted
HILLERØD

S. E. S. $\frac{1}{2}$

HILLERØD

$\frac{1}{2}$ Frederiksborg

Amtstidende

HILLERØD

N. S. Svendsen & Søn

v/ H. Schouboe Svendsen
HILLERØD

ROSKILDE BAREN

Byens billigste Spisested.

E. SANDERHAGE

Ringstedgade 18, Roskilde Tlf. 2561

H. N.

Hillerød

L. MELDAL Farverier

KEMISK TØJRENSNINGSETABLISSEMENT
Afd. Fabrik — Slagelse

C. F. PETERSEN & SØN

KØGE

$\frac{1}{2}$ Faxe Bryggeri

Tlf. *52

Samsø Bank

TRANEBJERG

SAMSØ

Aktieselskabet

Nakskov Skibsværft

Lolland-Falsters Andels Foderstofforretning

L. M. A. F.
NAKSKOV

deparret Scholl; Sofie og Hans blev overrasket af universitetets pedel, da de tømte en kuffert med flyveblade ned over hallen; de blev dømt til døden af Freisler. Mon man ikke ved lejlighed kunne få at vide, som en slags supplement til bogen, hvad der er blevet af pedellen nu? Har han atter fået en stilling i Tyskland? Betragtes idag hans lydighed fra dengang som forbryderisk eller ej?

Mange små grupper

Vi hører om masser af smågrupper, som hver især syntes at kæmpe uden håb, på udsat post og med forbitrelsens fanatisme; netop fordi de var så få og så unge og faktisk ikke havde kendskab til sammensværgelsens taktik, fortjener de beundring. Denne borgerlige opposition udkrystalliserede sig mere handlekraftigt i forskellige kredse omkring Goerdeler, Johannes Popitz, Osters, Moltke og Solf; det er herfra oprøret den 20. juli 1944 blev forberedt. Endelig hører vi om kvindernes rolle i modstandskampen; mange af dem døde i henrettelsesfængslet Plötzensee.

Mest kendt i Danmark er begivenhederne omkring den militære modstandsbevægelse, der resulterede i officerernes oprør den 20. juli 1944; der fandtes dog også en talmæssigt forholdsvis stærk undergrundsbevægelse blandt det jævne mandskab — og for første gang får vi en nøje skildring af forholdene i værnemagtsfængslet Torgau og i de forskellige straffebatailloner. Af særlig interesse er de endnu ret ukendte forhold i den såkaldte »store organisation«, hvis formål var at koordinere de enkelte gruppers aktioner. Hovedmanden var general Osters, leder af den »forretningsførende central« med forbindelser til hæren, kirken, arbejderne, udlandet og — Gestapo. Men organisationen blev afsløret den 5. april 1943 — og en bølge af arrestationer fulgte; de sammensvorne lever som på en vulkan — i en atmosfære af mistro, indiskretion, angiveri og tvinges ligefrem til gerning for at komme før deres modstandere.

»Jeg ønsker ingen nåde«

Endelig hører vi om arbejdernes modstand og de store masseprocesser mod SPD (det tyske socialdemokrati og KPD (det kommunistiske parti i Tyskland). Ca. ½ million mennesker blev dømt i 1933 — og lige så mange i 1944. Flertallet af dem hørte til arbejderstanden — den samme og tildels de samme mennesker, der nu gør oprør mod kommunismens diktatur i Øst-tyskland! Særlig værdifulde er Gestapos egne beretninger om arrestationer, flyveblade, domme samt indstillingen overfor den kommunistiske og den socialdemokratiske form for modstand. Side om side læser vi om denne ensomme heroisme i kampen mod overmagten. Der var ingen, der spurgte: hvad kan det nytte? De dødsdømtes sidste ord lyder i vore øren som en uudslettelig formaning: »Jeg ønsker ingen nåde«, råber kommunistføreren André fra Hamborg. Der er Saefkow og hans kreds; Uhrig, Beppo Römer, Ernst von Harnack, dr. Kurt Schumacher — bare for at nævne nogle af de mest fremtrædende. Hanno Günther var 21 år gammel, da han blev henrettet; han samlede en kreds af tidligere elever til aktiv modstand — i hundredevis døde de, med oprejst pande og med blanke øjne, med et trøstens ord på læben overfor dem, de efterlod i sorg. Det er, som om den totalitære stat og dens terror gør mennesker til engle og djævle — der er ingen nuancer mere, når man ser bort fra den afstumpede masse. Menneskets egentlige natur træder frem og dens uhyrlige kontraster: vi ser bestier, der ter sig som rasende, og forfulgt af dem martyrer, der viser den troendes afklarede ro.

Kapitlet slutter med en meget nøje redegørelse for den vidt forgrenede Schulze-Boysen-Harnack-gruppe, som blev opdaget og tilintetgjort 1942. Typisk for kredsens uensartede sammensætning er en episode i Berlin, hvor officerer med revolver i hånden om natten beskytter opklæbningen af plakater, iværksat af arbejdere. Processens brutale leder var statsadvokat Roeder — han var en af nazismens

værste håndlangere. Atter spørger vi — og gid disse spørgsmål aldrig må dysses ned i en misforstået rundhåndet og blødsøden »tilgivelse« — vi spørger altså for anden — og ikke for sidste gang: hvad er der blevet af en mand af hans slags? Modtager han pension, beklæder han atter et embede? Udgiver han brochurer til sit forsvar — eller angrer og erkender han sin skyld? Nitten kvinder blev henrettet som medlemmer af Schulze-Boysen-Harnack-gruppen, blandt dem grevinde Erika von Broekdorff. Roeder truede den unge livsglade kvinde i retssalen: De skal nok holde op med at le . . . og fik svaret: Ikke så længe jeg ser Dem! Hun døde på skafottet i Plötzensee.

En værdifuld generation udryddet

De intellektuelles rolle i modstandskampen omtales også; man ser tydeligt af dødslisterne, at det lykkedes for Hitler næsten helt at udslutte en værdifuld generation i Tyskland. De faldt i krigen, de døde i emigration, de dræbtes i lejrene og tugthusene — kunstnere, folketingsmænd, læger, jurister.

Bogen slutter med en samling dokumenter fra modstandsbevægelsen. Der er statistiker, justitsvæsnets anklageskrifter, Gestapos skrivelser, oppositionens flyveblade og opråb og endelig de dødsdømtes sidste breve, dagbøger og vers. Lad os slutte med en »rapport til Himmeler«, skrevet af SS-chefen i Berlins økonominævn. Han meddeler i tørre ord: i Oranienburg ligger for tiden 20.000 lommeure . . . 5.000 fyldepennene . . . klar til forsendelse . . . desuden ligger der til reparation 100.00 armbåndsure . . . 39.000 lommeure . . . Fra 11. december 1944 kan der daglig leveres 180 ure . . . Heil Hitler! sign. Pohl, SS-Obergruppenführer.

Og bonden Josef Hufnagel slutter sit sidste brev således: . . . de sorte vogne kommer, de henter os som lig. Vi bliver brændt her. Om en time er jeg død. Sørg ikke for meget over mig. Endnu en gang hjertelige hilsner til Jer allesammen. Josef.

HANS RÜTTING.

Undløse Mølle & Savværk
pr. Tølløse

Faxe Frøhandel

L. Christjansen
FAXE

SORØ AMTSTIDENDE

HARBOES BRYGGERI

Skælskør

A/S Sydsjællands
JERNFORRETNING

NÆSTVED

*Næstved
Tidende*

E. Balck Sørensen

Reventlowparken Torrig Lolland

Horslunde Bryggeri

Sv. H. Hansen
Horslunde Tlf. 15

**Jø. M.
Reserveret.**

F. SIMONSENs Eftf.

K. A. Hendriksen
Metalstøberi — Nykøbing F.

A. Nielsen & Co. A/S

Nykøbing Falster

A/M KAJBJERGGAARD

Allinge — Tlf. 86

**THOREBY
ANDELSMEJERI**

Flintinge

Børge Kofoed

Svaneke Tlf. 2

Pension

»Møllebakken«

Svaneke Tlf. 65

Arne Lund

Bageri og Konditori
Tlf. Gudhjem 34

**Svend
Flygenring**

RØNNE

S. P. Sillehoved

RØNNE

**FERDINAND
JØRGENSEN**

Østergades Automobilforretning

RØNNE

*Hele familien
velklædt på konto*

— Bolette —

Antoniestræde 5 Rønne

Ruths Magasin
Manufaktur

Telf. 377 Telf. 377

RØNNE

**AAKIRKEBY OG OMEGNS
SPAREKASSE**

Fred - Retfærdighed - Fremskridt

af CARL AAGE REDLICH (tidl. Neuengamme-Buchenwald)

Den 24. oktober 1945 blev en af historiens store milepæle nået, idet FN's pagt denne dag trådte i kraft. Nu fejrer hvert eneste år millioner af mennesker verden over denne dag, på hvilken menneskeheden hidtil største forsøg på at nå frem til fred, retfærdighed og fremskridt blev indledt.

FN's pagt — verdenssamfundets grundlov fik sin endelige udformning på den store, internationale konference, der blev afholdt i San Francisco i foråret 1945, hvor repræsentanter for 50 nationer den 26. juni som de første underskrev det betydningsfulde dokument. Som forberedende arbejdsgrundlag havde man på dette tidspunkt den berømte atlantehavserklæring af 14. august 1941, da Roosevelt og Churchill midt under krigen mødtes for at drøfte efterkrigstidens problemer; den senere erklæring af 1. januar 1942, der yderligere udbyggede atlantehavserklæringens formål og grundsatninger, og endelig Dumbarton Oaks konferencen, der fandt sted i eftersommeren 1944.

Der har tidligere i historien været gjort alvorlige forsøg på at danne internationale sammenslutninger, der havde til formål at skabe nærmere samarbejde landene imellem og række hjælpende hænder over landegrænserne; men det første storstilede forsøg blev gjort umiddelbart efter verdenskrig I, da Nationernes Forbund blev stiftet. På en kæmpemæssig ruin forsøgte en skare idealistisk indstillede mennesker at bygge en international organisation op, men som så sørgeligt bekendt slog idealismen og optimismen ikke til over for den gamle tids sidste rester af forbenet nationalisme og magtbegær. Man hører så ofte nævnt, at de skønne kræfter var spildt, men en sådan tanke er vel nok noget forhastet. De erfaringer disse statsmænd indhøstede i Geneve, har været guld værd, da man begyndte arbejdet med at danne Forenede Nationer, og institutioner som Den Internationale Domstol og International Arbejdsorganisation, hvis store betydning ingen i dag vel tør underkende, står endnu som monumenter fra tiden i Geneve. I virkeligheden var tiden i sig selv endnu ikke moden. Verden var endnu for stor til et effektivt, internationalt samarbejde.

I dag er alt dette anderledes. Den tekniske udvikling har tvunget landene tættere sammen. De moderne samfærdselsmidler har gjort

verden mindre og de forskellige nationer mere afhængige af hinanden. I dag er internationalt samarbejde bydende nødvendigt på en lang række områder, og det enkelte menneskes opfattelse af sine medmennesker i andre lande har ændret sig på afgørende punkter. Udviklingen har selv skabt en frugtbar jordbund for en stærk, international organisation.

Det første store forsøg på at skabe en verdensomspændende organisation blev gjort efter en blodig krig og ønsket om at samle verdens nationer i 1945 var også udsprunget af millioners lidelser gennem krig, sult, fattigdom og elendighed. Det er da ikke så underligt, at FN's første og største mål er varig fred, sikkerhed og forståelse landene imellem, således som det fremgår af indledningen til pagten og i pagtens artikel 1. Opståede konflikter skal efter FN's opfattelse kunne bilægges ad fredelig vej og ikke ved krige, der i det lange løb kun kan bringe mennesket tilbage til huleboernes primitive og dyriske stade.

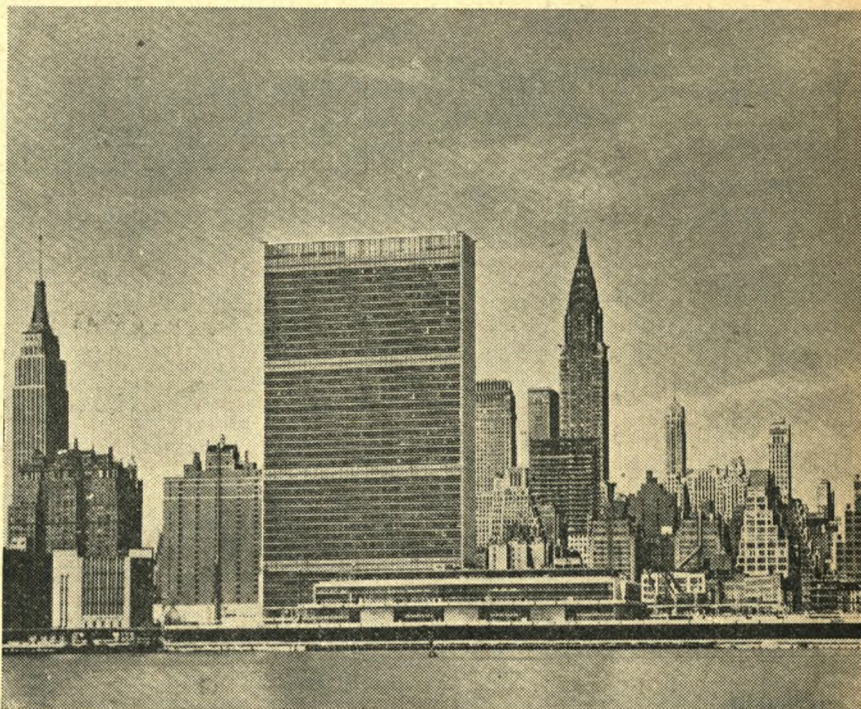
Opgaven at holde fred mellem jordens 90 nationer og folkeslag er umådelig stor, men allerede nu kan

FN dog opvise betydelige resultater i så henseende. Krige er blevet afværget i Iran, Libanon, Syrien, Palæstina, Kashmir og Indonesien, og andre steder har den blotte tilstedeværelse af en stærk, international organisation virket dæmpende på urolige gemytter blandt de mange og forskellige folkeslag.

Den aggressionshandling, krigen i Korea var, blev imødegået af FN ved en storstilet, kollektiv indsats, og langt om længe blev der etableret en våbenstilstand — for en gangs skyld — uden sejrherre. Vejen til fredelig forhandling ligger åben, og selv om opgaven kan synes svær, må ingen mulighed for mægling og forhandling parterne imellem være uprøvet.

Det største ved FN er vel nok enigheden om, at forudsætningen for en varig fred er en harmonisk tilværelse for hele verdens befolkning. Man har blankt erkendt, at kun ved at fremme respekten for de menneskelige rettigheder og fundamentale frihedsbegreber i forbindelse med en tilstand af såvel fysisk, psykisk som social velbefindende har man en mulighed for at nå frem til et verdenssamfund, hvor de væsentligste årsager til nød og elendighed er udryddet.

Vi kender alle af smertelig erfaring de ulykker, intolerance og forskelsbehandling kan føre med sig. Hele folkegrupper er i vor tid

FN's hovedkvarter og Manhattans skyskrabere, som de tager sig ud fra Long Islandsiden af East River.

**Østermarie
Manufakturhandel**
Johs. Kofoed & Søn

Østermarie Brugsforening
A. M. B. A.

**Østermarie
Blikkenslagerforretning**
Aug. Jensen
Telefon 155

HØIERS HOTEL
Eyvind Arndal
Tlf. 3 Allinge

Pension „Friheden“
Sandkaas pr. Allinge - Telf. 109 v

WILLIAM LERCHE
Skagen Tlf. 312

Aktieselskabet
SKAGENS BANK

A/M Fladstrand
Frederikshavn

$\frac{1}{2}$ **J. Petersens**
Beslagfarbrik
NIBE

Nibe Andelsmejeri
NIBE

DEMOKRATIEN
AARHUS

Vrigsted Savværk pr. Vrigsted
Telefon Barrit 28

PETER JENSEN
Manufaktur
Thisted

Thisted Jernhandel $\frac{1}{2}$

Sindal

**JUNGS
BOGHANDEL**
STEPHAN AGGER
Skive.

Rold Skovs Savværk
Arden

E. Tovgaard
Uddeler

Topdrup pr. Viborg

Schou's Boghandel
VIBORG

**Viborg
Andelsmejeri**
Viborg

Murerm. Troels Pedersen
Brabrand 60362
Alt Murerarbejde samt
Stucco Puds

CHR. MADSEN
Martin Vahlsvej 21 Aarhus
Tlf. 33563

California Stucco
(I. Severinsens Enke & Søn)
Enebærvej 5 Risskov
Tlf. Aarhus 79685

Revisions Anstalten
Valborg Kaas
Tlf. 32944 — 32859 Aarhus

Maskinfabrikken
SIGURD STENHØJ I/S
BARRIT

systematisk blevet udryddet, millioner er blevet pint i koncentrationslejre, og andre millioner er gennem århundreder blevet holdt nede på et for mennesket uværdigt niveau, blot fordi de ved manglende oplysning, race, religion eller politisk opfattelse har skilt sig ud fra den regerende gruppe.

I kamp mod forbrydelser mod menneskeheden.

FN vender sig i pagten mod alle disse forbrydelser mod menneskeheden, og i arbejdet forsøges gennem vedtagelse af opbyggende konventioner at skabe klare retningslinier for forståelse blandt forskellige nationer.

Her kan først og fremmest nævnes verdenserklæringen om menneskerettighederne.

Proklamationer af visse menneskerettigheder har tidligere været kendt, og de har også i flere lande haft en ikke ringe politisk betydning. Første gang man støder på disse minimumskrav om et menneskes rettigheder er i staten Virginias forfatning af 12. juni 1776, og senere i historien dukker begrebet atter op under den franske revolution i erklæringen af 26. august 1789. Den sidstnævnte blev en direkte forløber for en mere humanistisk opfattelse af det menneskelige og flere stater optog i det følgende århundrede disse fragmenter af disse menneskerettigheder.

Nu står denne menneskerettighedernes erklæring sammen med pagten som to vægtige bærepiller i FNs mægtige arbejdsprogram. Den indeholder det enkelte individs krav om retten til alle de ting, der er nødvendige til livets ophold i såvel legemlig som åndelig henseende.

Gennem FNs udstrakte formynderskabssystem varetages næsten 20 millioner menneskers politiske, sociale og økonomiske interesser, og i en lang række ikke-selvstyrende områder, der administreres af forskellige stater, overvåger FN, at der ydes disse folkeslag retfærdighed og gode levevilkår, og at der fremfor alt ikke finder nogen udbytning sted i disse underudviklede områder. Formålet er at forberede disse folk til selvstændighed, således at de med tiden kan blive selvstyrende. Trods det korte åremål har FN allerede nu medvirket ved flere staters oprettelse. Dette gælder således Israel, Indonesien og Libyen.

En tilværelse uden angst for fremtiden.

Trin for trin indarbejdes det retfærdighedens princip, hvorpå FNs pagt er bygget op. Målet er at nå frem til tilstande, hvor alle kan le-

ve en tryk tilværelse uden angst for fremtiden; men vejen er umådelig lang. Skeptikere har forlængst fundet ud af, at vejen er for lang, men hvis man vil lade tankerne gå tilbage i verdenshistorien, vil man sikkert kunne forstå, at det, der gennem århundreder er bygget op som selvstændige, isolerede og mange gange fjendtligt indstillede stater, ikke kan ændres på nogle få år. I virkeligheden er de fremskridt, FN allerede nu kan fremvise, af imponerende omfang.

Social tryghed for hele jordens befolkning. Det er en så fantastisk stor opgave at løse, at den på forhånd kan synes umulig, $\frac{2}{3}$ af jordens samlede befolkning på ca. 2.500 millioner lever i dag en slaves trælsomme tilværelse, hvor sult, elendighed og sygdom medfører en gennemsnitlig levealder af 30 år. 1.660 millioner af jordens samlede befolkning kan hverken læse eller skrive. Kun $\frac{1}{5}$ af jordens befolkning lever i de såkaldte højt udviklede lande, hvor de har en gennemsnitlig årsindkomst på 500 dollars. Andre $\frac{2}{3}$ lever i de underudviklede områder, hvor deres gennemsnitlige årsindtægt er 50 dollars. Intet under at den gennemsnitlige levealder i den sidste gruppe er nede på 30 år, medens de lykkelige mennesker i de højt udviklede lande kan forvente at leve i 63 år.

Det er tørre tal, men med disse tal som baggrund kan der skrives en lang række grufulde, autentiske beretninger om en lidende menneskehed, som alt for få kender noget som helst til — og som desværre alt for mange ikke ønsker at høre ret meget om. De tør simpelt hen ikke se den frygtelige sandhed i øjnene.

Der ligger de store opgaver for FN. Roden til fattigdom, sygdom, elendighed og social uro må ryddes helt af vejen, før man for alvor kan bygge det nye verdenssamfund op, — og her kommer FNs særorganisationer ind i billedet.

De fleste mennesker har tid efter anden stødt på nogle mærkelige bogstavsammensætninger som FAO, WHO, UNESCO, UNICEF og så fremdeles, men desværre kender kun et fåtal ret meget til, hvad der ligger bag de mærkelige ord, og endnu færre ved, hvilken indsats der gøres gennem disse organisationer for at afhjælpe en lang række af menneskehedens svøber.

Alle disse organisationer arbejder sammen under FNs økonomiske og sociale råd. I snævert samarbejde suppleret af FNs tekniske bistand til de underudviklede lande er korstoget mod sult og fattigdom nu i fuld gang.

Det haster med løsningen af opgaverne.

Kæmpemæssige opgaver ligger og venter forude; og det haster meget stærkt med deres løsning. I et dødsensfarligt kapløb med tiden kæmper verdensundhedsorganisationen WHO mod sygdomme på mange fronter. Gennem lægebehandling, forebyggende vaccinationer, desinfektion og udbredelse af kendskabet til sund levevis og forbedret hygiejne føres kampen mod bl. a. tuberkulose, tyfus, syfilis og de frygtelige tropesygdomme yaws og malaria, som ikke færre end 300 millioner mennesker idag lider under og som hvert år kræver 30 millioner menneskeliv. FAO, Forenede Nationers levnedsmiddel- og landbrugsorganisation, søger på alle områder gennem oplysning og sagkyndig hjælp at hæve levestandarden i de så sørgeligt forsømte, underudviklede lande. Moderne dyrkningsmetoder og hensigtsmæssige redskaber har allerede nu mange steder forbedret ernæringen og skabt helt nye levevilkår blandt håbløst primitive mennesker; men endnu dominerer de lavere kulturtrin de største områder på vor globus. UNESCO, organisationen for undervisning, videnskab og kultur søger at sprede kundskaber og kultur over hele verden, og i øvrigt søge at løse den kæmpeopgave det er at lære 1600 millioner mennesker de mest elementære skolekundskaber. Teknikere bliver sendt ud til de underudviklede områder for at bygge fabriker, kraftanlæg broer og veje, og projekterne finansieres gennem den internationale bank eller gennem specielle hjælpeaktioner. Den ene særorganisation griber ind i den anden akkurat som tandhjul i en velsmurt maskine, og alle har de samme mål: lykkeligere tilstande for hele menneskehedens.

Otte år er der gået sin hin oktoberdag, da FNs pagt trådte i kraft. Mange opgaver er allerede løst, men andre tårner sig op. FN har ikke alene tændt et håbets lys blandt de mange millioner, der virkelig trænger til hjælp, men også de folk, der som ideal har fred, frihed og social tryghed sætter sin lid til Forenede Nationer.

Det afhænger af os alle, om arbejdet skal lykkes og målet nåes. Hvert eneste menneske — du og jeg — kan på hver sit felt yde en indsats for at fremme det mellemfolkelige samarbejde og for at lindre den ubeskrivelige nød, der hersker i store dele af verden.

Alle gode kræfter må sættes ind på opgavens løsning. Måske er det menneskehedens sidste chance.

Intens Reklame

- ET HAV AF IDE'ER

Rønne Alle 1 Aabyhøj
Aarhus . Tlf. 58628

Kjældsdam Rouguefort Ost

Saxild pr. Odder
Tlf. Saxild 3

Stenhuggermester

Otto Nielsen

Allegade 2 Horsens

Ingeniørfirmaet

CARL FR. NIELSEN

Horsens Tlf. 568

L. Laursen

Marmorvarefabrik og
Stenhuggerier

Tlf. 415 Horsens

Arbejdernes Fællesbageri $\frac{1}{5}$

HORSENS

Th. Busse

Farvehandel
HORSENS

HARALD RIX

HORSENS

Købmændenes Indkøbscentral

$\frac{1}{5}$ HOKI - Horsens

Horsens Folkeblad

HORSENS KAROSSEFABRIK

Ludvig Kragh
HORSENS

Petersen & Sørensen

Tobaksfabriker
HORSENS

Horsens Trælasthandel

Aktieselskab

KOLIND ANDELSMEJERI

pr. Kolind

Jette

v/ C. C. Mikkelsen

Borgergade 1^a Horsens
Postgiro 10300

KOLIND BOGHANDEL

E. Kjær Andersen
Tlf. 32
Bøger — Papir — Foto — Musik

$\frac{1}{5}$ HORSENS PRIVATBANK

$\frac{1}{5}$ A. Knudsens

Læderfabrik
Ebeltoft

Kjellerup Vægt & Maskinfabrik

v/ J. M. Jensen
Tlf. 124 Kjellerup Tlf. 124

A/S Auning
Savværk og Tømmerhandel

Fabrikant
Einer Lauritsen
KARUP

A/S HANS SCHOURUP

København

LUNDSGAARDS

Conditori

Nørregade 49

TLF. 1054

ODENSE

Brdr. Hedlund

HANDELSGARTNERI

Nisted pr. Stige

Fyn

VÆGTMONTØREN

v/ Kai Christensen

Kochsgade 7

Odense

Tlf. 10120 — 15120

HANSALLOY

Næsbyvej 89

Odense

Tlf. 9934

Fabriken

»FREJ«

Brdr. Aagaard

Egebæksvej 2 A

Telf. 3984

Odense

Hotel Richmond

København

A/S Hotel

d'ANGLETERRE

KØBENHAVN

HOTEL COSMOPOLITE

KØBENHAVN

Palace Hotel

KØBENHAVN

Hotel Kongen af Danmark

København

A/S HOTEL ASTORIA

KØBENHAVN

**Bøge &
Brøhner** A/S

VEJLE

Landbosparekassen

i Vejle

**Martin
Billeschou**

Nørrebrogade 11—13 Tlf. 840

VEJLE

D. Friis A/S

VEJLE

Hans Jensen's

Maskinbyggeri

VEJLE

Køb altid
PEGOR

*Kitler
Manchetskjorter
Pyjamas*

*saa er De sikker paa at
faa Kvalitet for Pengene*

FAAS I FØRENDE FORRETNINGER
FABRIKERES HOS

PETER GORRISEN

VEJLE

A/S VEJLE
MÆLKEKOMPAGNI

**VEJLE
AMTS
FOLKEBLAD**

Malte Vestergaard & Co. A/S

Aut. G. M. Forhandler

VEJLE

*Jømrernes
Aktieselskaber* A/S

**ELECTRO-
ISOLA**

VEJLE

Harald Thisted

Thorsager Savværk

Tlf. Vejrumbro 42 x

August Hansen

Tapet- og Farvehandel

En gros

En detail

Vestergade 29 Tlf. 2274-2275

VEJLE

Vejle
Amts Avis

1828 — 18 Oktober — 1953

^{A/S} Henriques & Løvengreens
Tricotagefabrikker

KØBENHAVN — SILKEBORG

Lysbro Teglværk

Ingeniør S. Lautrop

Telf. Silkeborg 430

A. Sønderdal
Nielsen

(J. B. Grunnets Eftflg.)

VEJLE

Renseviet

S. M.

Søndergade 20 Tlf. 1810
VEJLE

AKTIESELSKABET

**Silkeborg
Bank**

Det forenede
Dampskibsselskabs
Expedition

Otto Hansen & Co.

VEJLE

AKTIESELSKABET

HANDELS- OG LANDBRUGS-

BANKEN I SILKEBORG

C. F. Christensen ^{A/S}

Møbelfabrik & Trædrejeri

Silkeborg

Telefon 246

^{A/S} M. Madsen

Silkeborg

Hotel Lysbro

Nordon Jørgensen

SILKEBORG

**Silkeborg
Avis**

Konditori *Prior*

v/ E. Lauritsen

Søndergade 2 C Tlf. 869
SILKEBORG

Installatør

Ingv. Rasmussen

VEJRUMBRO

G. T. Laursen & Søn

DAUGAARD KRO

Tlf. 15 og 40

Dansk Hydraulik Industri

AKTIESELSKAB — JUELSMINDE — DENMARK

A. Udesen

Telf. 18 og 25 Givskud

$\frac{A}{S}$ Chr. Kehlets Frøforretning

Agtrup pr. Bjært — Telefon 54 Sdr. Bjært

Specialitet: Rensning og Tørring af Frø

Nye Specialmaskiner — nye Tørringsanlæg

Jacob Jacobsen

Snedkermester — Ulkebøl — Telefon Sdb. 1821

M. PERREGAARD

STOUBY . ALS

Bjerregrav

Andelsmejeri

pr. Møldrup

OVE SCHOUSBO

Landinspektør
Esbjerg, Tlf. 30

**A S NORDISK
SOLAR CO.**

ESBJERG

H. E. IVERSEN

Manufaktur — Trikotage —
Herrekvipering
Møldrup Tlf. 63

Tømrer & Bygningsnedkeri

Skjoldsgade 96 . Esbjerg
Tlf. 4242

**Ringkøbing Fiskeexport
og Filetfabrik**

Tlf. 376 Ringkøbing Tlf. 491

Fabrikken

„*Credin*“

JUELSMINDE

Esbjerg Tæppelager

Kongensgade 88 Tlf. 3811

Jens Juhler

Urmager - Guldsmed - Optiker
Broager Tlf. 131

Dalsgaard

Emulgatorer — Emulsion A/S
JUELSMINDE

Dagbladet

Sydvestjylland

ESBJERG

**Broager Trælasthandel
& Trævarefabrik**

Tlf. 34

»Fræhr«

Manufaktur og Tricotage
Tlf. 38 Sommersted

Sønderjydske
LERVAREFABRIK

Egernsund

Rinkenæs

Andelsmejeri

Rinkenæs

Als Husholdningsskole

Vollerup St. v. Sønderborg
med selvstændig Haandarbejds Afd.
5 Mdr.s Kursus begynder i Haand-
gerrig og Husholdning 4. Novb.
Understøttelse kan søges til begge
Dele. Plan sendes.

Johanne Hansen

Brdr. Müller

Metalvarefabrik

Vollerup

Als

Dansk Fjerindustri

Kolding

NIELS AAE

Æskefabrik

Agtrupvej Tlf. Kolding 207

AKTIESELSKABET

E. RASMUSSEN

Fredericia Maskin- & Elektromek. Fabriker

Carl M. Cohr's

Sølvvarefabriker $\frac{1}{2}$

Fredericia

Aktieselskabet

Dansk Rørindustri

Nymarkvej 37, Fredericia, Telf. 961

A. Petersen

HAVNEMØLLEN

Fredericia — Tlf. 200 - 201

Foderstoffabriken

VITAKRAFT $\frac{1}{2}$

Fredericia

Tømmer- & Snedkerforretn.

H. Frost

Telf. 1591

Ormstoft

SPAREKASSEN

for

Christiansfeld og Omegn

SØLVGAARDEN

Tranebjerg

Tlf. 727

Samsø

SAMSØ

ANDELSSLAGTERI

Fra første verdenskrig til i dag

Seminarieforstander, cand. mag. Paul Holt, Århus har på Gads forlag udsendt 6. udgave af: Verdenskrigens tidsalder 1914-53.

Det drejer sig ikke blot om en lærebog, men også om en grundbog for studiekredse. Sådan set kan enhver have udbytte af at læse den, da den giver en koncentreret fremstilling af alle vigtige begivenheder fra udbruddet af den første verdenskrig til i dag.

Sønderjylland

Sognepræst Sigfred Riishøjgård, Rise i Sønderjylland har haft den store sorg at miste sin hustru. Hun blev 47 år. Hun bar sin sygdom på en stilfærdig måde, og på samme måde tog hun det, da hendes mand blev ført til Frøslev og senere til Neuengamme.

Men så kom Hitler

»Sognekongen i Aså« i Vendsyssel, Laurits Christensen, medlem af sognerådet i Danmarks største landkommune, formand for Aså havn m. m. har rundet de 80. Den gamle kæmpe taler ikke om at lægge op, skønt han har været et yderst aktivt medlem af Dronninglund sogneråd siden forrige verdenskrig. »Ny Tid« i Ålborg har interviewet ham til fødselsdagen, og Lauritz Christensen siger bl. a.:

— Man kan kun glæde sig over, at folk har fået det bedre, siger han. I dag er der ikke forskel på fatig og rig, når de er trukket i søndagstøjet. Men desværre synes jeg ikke tilfredsheden er blevet bedre end i min ungdom. Vi har alt for mange, der mener, at verden er til for dem.

Årene før forrige verdenskrig var på mange måder den bedste tid. Fagforeningstanken havde vundet frem overalt — og indkomst og livsforholdene svarede så nogenlunde til hinanden. Efterkrigsårene bragte tilbagegang — og så kom Hitler. Der er aldrig kommet så meget skidt ind i verden, som efter han kom til ....

Kaj Munk får mindesmærke

Der skulle nu være udsigt til, at det mindesmærke for Kaj Munk, det siden befrielsen har været tanken at rejse på Hørbylund Bakke, nu vil blive rejst. Komiteen har indledt forhandlinger med den sønderjyske billedhugger I. B. Junggren Have, som har fundet en velegnet granitsten til arbejdet.

Kan komiteen give tilslutning til forslaget — et halvanden meter højt granitkors — kan det være færdigt på halvanden måned og der skulle være chance for, at det opstilles på årsdagen for Kaj Munks død i januar. Kaj Munks enke har sagt god for denne løsning.

Ti-års dag forberedes

I anledning af politiets deportation

19. september 1954 er det tiårsdagen for det danske politis arrestation og deportation.

Buchenwald-klubben har derfor i længere tid planlagt og sparet sammen til et større arrangement, beregnet for de 2000 politifolk, der blev ramt af det hårrejsende tyske overgreb.

Naturligvis vil det ikke lykkes at samle alle 2000. En del er døde, dels under deportationen, dels herhjemme som følge af opholdet.

Mens arrestationerne den 19. sept. 1944 drejede sig om samlede styrker i København (indbefattet politiskolen), Odense, Århus og Ålborg, er de 2000 nu spredt over hele landet.

Politifolkene på politiskolen var jo netop folk fra hele landet.

Desuden har udviklingen været præget af, at politifolkene søger fra de større til de mindre styrker.

Der er dog ingen tvivl om, at 19. september 1954 vil blive et stort arrangement, og at det naturligvis af rent praktiske grunde vil foregå i København, hvor dog stadig de fleste bor.

»Dachau-Klubben«

— Cirkus —

Stor galla premiereforestilling i Cirkus Dachau

Lørdag d. 31. Oktober 1953 Kl. 19,30

Cirkelordenen, Falkoneralle 96

Artister — Klovner — Dressur

Tag venner og bekendte med til en hyggelig og glad aften. Amrk. lotteri m. m.

Bestyrelsen.

PIGTRAAD

Organ for og udgivet af Kammeraternes Hælpesfond. Udkommer med 12 numre årligt. Abonnement 15 kr. pr. år (Girokonto 780 kan benyttes ved bestilling af abonnement.)

SEKRETARIAT

Ekspedition, abonnements- og annonceafdeling, St. Kannikestræde 10, Kbh. K. (kontortid 9—12,30). Minerva 1336.

REDAKTION

Ansvarshavende redaktør: Overlærer Johs. Fosmark. Slagelsegade 9, 2. sal, København Ø. Telefon: Øbro 8537 (træffes bedst 17,30—18,30).

FORRETNINGSFØRER

Arkitekt H. Kornbeck, Ordrup Jagtvej 137, Charlottenlund. Telefon: Ordrup 5075.

MEGLEM AF
FORENINGEN AF DANSKE
UGEBLADE, FAGBLADE OG TIDSSKRIFTER

INDHOLD:

	Side
Møde i K. H. bestyrelse	227
Frænde er frænde værst	229
Gribende mindstensafsløring	233
Den nye filmsroman	235
Det andet Tyskland	237
Anfægtelser	239
Værdifuldt kildekrift	241
Fred - Retfærdighed - Fremskridt	247
Politiet forbereder	256

Trykt i 15.525 eksemplarer.
Aflævert til postvæsenet d. 15. oktober